

Kraljevič Solzica

Takšnega kraljeviča gotovo še niste videli. To vam je princ, da se — pa kaj bi govorili! Če se le spomnim nanj, me jeza popade.

Ta kraljevič je začel z jokom že v povojih. Takrat mu seveda tega še ni nihče zameril. Prigovarjali so mu in ga tolažili, da ne bi jokal, a vse zaman. Včasih je prenehal, pa samo zato, da bi si nabral sape in začel iznova. Večkrat je prejokal ves dan. Zato so mu pravili kraljevič Solzica.

Vidite, to ime mu je ostalo in jok seveda tudi. Ko so ga prvič postavili na noge, se je začel cmeriti. Ko si je prvič potolkel nos, je proslavil to z jokavim koncertom. Z jokom je vstajal, z jokom je hodil spat. Zjutraj je prelival solze v mleko, opoldne je z njimi solil cmoke in zvečer je kopal v solzah hrenovke.

Solzil se je, koder je hodil. Ko so ga prvič peljali v šolo, je postala stezica skoraj blatna od njegovih solz. Potem pa se mu je šola priljubila in cmeril se je, ko je moral iti domov. Nato se je začel učiti poštevanke in je jokal, da so se mu kar lasje ježili. Ko se je poštevanke naučil, je spet jokal, češ, da ni ma ničesar, da bi se učil. Pravim vam, otroci, od jutra do večera je bil na redu samo prinčev jok.

Sčasoma ni mogel nihče več poslušati tega neprestanega javkanja. Služabniki so gospodu kralju opovedali službo, vzgojitelji so se izgovarjali, da morajo iti v tujino študirat, stara pestunja si je izprosila dopust, češ da mora na pogreb stare mame, in tako je ostal pri kralju samo stari kuhar, katerega prinčevu jokanje ni motilo, ker je bil gluh kakor poleno.

Odslej si je moral princ delati vse sam. In saj veste: vsi principi so nekoliko nerodni; vsak hip mu je padlo kaj na noge in potem je bilo spet joka več ko preveč. Gospod kralj ni imel na glavi že nobenega lasu več in to ga je jezilo, ker ga je krona preveč tiščala in ker je plešast kralj videti kaj malo dostojanstven. Ampak kaj naj stori? Če je princu prigovarjal po dobrem, ni pomagalo, če ga je usekal z žezlom, je bilo še hujše. Princ je potem še bolj tulil, in škoda je bilo žezla.

Naposled je storil gospod kralj to, kar delajo vsi kralji, kadar jim, kakor pravimo, voda v grlo teče. Obrnil se je na svoje narode za pomoč. Polovico kraljestva in še dve njivi za krompir je obljubil tistemu, ki bo ozdravil nesrečnega prin-

ca in mu osušil njegov neusahli studenec solz. Pomislite, polovico kraljestva! Gospodu kralju se je kar vrtelo po glavi. Saj veste, če bi bila princezinja, bi kralj ponudil njeno roko in to bi bilo cenejše, ampak imel je samo tega objokanega princa. Pa kaj bi si belil glavo; tudi če bi moral primakniti še eno njivo za kumare, samo da bo v kraljevih dvoranh spet mir.

Še ne vem ne, ali je dal kralj najlepiti plakate ali pa je to oglasil radio, gotovo je, da je za ta oglas izvedel Kočevarjev Jurček in takoj sklenil, da bo princa ozdravil. »To bi bilo čudno, da ga ne bi naučil česa boljšega kakor jokanja!« Veselo je zažvižgal in kmalu je bil pred gradom. Pred grajskimi vrati je vrgel nase materino poročno krilo, si prilepil umetno brado, potrkal, prijel za kljuko, vrata so se odprla, in ker se ni zganila niti miška, jo je Jurček mahnil naravnost proti kraljevim dvoranam.

Na hodniku je srečal gluhega kuharja. Ustavil ga je in rekel: »Je gospod kralj doma?«

»Tomaž, kakšen Tomaž!?« je zmajeval z glavo kuhar.

»Vprašam, ali je gospod kralj na prestolu?« je pojasnjeval Jurček.

»Ni obole! Ni obole! Je zdrav!«

»Kdo bi me kralju javil?«

»Nič ne vem, da bi se bil davil,« se je čudil kuhar.

Jurček je že hud: »To so neumne reči!«

»Da, da, veči in veči in se cmeri!« pravi skoraj jokaje kuhar.

Jurček ni hotel več poslušati. Mahnil jo je po prvem hodniku na levo in imel je srečo. Prehodil je komaj petdeset dvoran in štiride-

set manjših sob, pa je že zagledal pred seboj gospoda kralja. Kralj je imel krono v naročju, žezlo pod prestolom in dolgočasil se je. Jurček je med vrati trikrat zakašljaj, malo počakal, potrkal, in ko je kralj milostno zaklical »Naprej!«, je vstopil. Kralj je zdaj imel že krono na glavi, žezlo v roki in je strogo meril neznanca.

Jurček se je globoko priklonil in povedal, da je slavni zdravnik Kalakura in da bo poskusil ozdraviti nesrečnega princa, samo če mu kralj dovoli, da odvede princa v svoj sanatorij. »V štirinajstih dneh bo kraljevič kakor prerojen, na jok se še spomnil ne bo. In vse to bom storil za eno samo krono!« (V tisti državi so imeli še krone namesto dinarjev!) Za pet ran božjih, Jurček se je spomnil, da se take stvari vendar ne morejo delati tako poceni; zato je brž obrnil in rekel: »To se pravi, hotel sem reči za kraljevske krono!« Kralj se je prestrašil, da se je kar prestol z njim zamajal. Tega mu vendar ne more dati in tudi prinčeva bolezen ni tako resna, vsak mazač bo to opravil ceneje. Zdaj se je spet prestrašil Jurček. Takole bi bil ob zaslužek. Rajši nekoliko popusti. »No, navsezadnje ne zahtevam kraljevske

krone,« pravi resno; »ampak kravo, dve kozi in parček domačih zajcev moram dobiti!« Kralj je takoj v devetih nebesih in bi Jurčka najrajši objel. Pa se je premislil, poklical gluhega kuharja in mu velel: »Miha, prinesi nama kavo!«

Kuhar poskoči: »Kravo? Kje naj vzamem kravo?«

»Kavo!« se jezi kralj. Kuhar odhaja mirno v kuhinjo in godrnja sam pri sebi: »Da, da, imam že pozabljivo glavo!«

Kralj je ponudil Jurčku nekaj keksov, in preden jih je Jurček pojedel, je pripravil princu nahrbtnik. Potem je prišel princ, rekli so mu, da se pojde zdraviti, in kralj ga je usekal z žezlom, da bi se vsaj pred slavnim tujcem ne cemeril. Toda princ je udaril še bolj v jok in bilo je po slovesu.

Jurček je vzel v eno roko nahrbtnik, z drugo je prijel kraljeviča in šla sta na pot. Princ je jokal in jokal, Jurček pa je žvižgal. Ko sta bila že precej daleč od gradu, je Jurček vrgel materino krilo raz sebe in spravil brado v žep. Princ je gledal to s solzami v očeh, hipoma pa je butnil v smeh: »Ti nisi učeni Kalakura?« »Kje neki!« se je krototal Jurček in skočil v gozd po maline. Princ brž za njim. Maline so mu šle imenitno v slast, toda zbedel se je v palec in že mu je bilo na jok. »Glej, veverica! Za njo!« je zakričal Jurček in že je plezal na bor. Kraljevič je pozabil na jok in se spustil za Jurčkom. Seveda jima je veverica ušla, toda glavno je bilo, da se je princ naučil plezati na drevesa. Ampak na zadnjem boru si je raztrgal hlače. Ko je to opazil, se je začel kremžiti in solze so mu

silile v oči. Jurček pa je bil kakor škrat. »Poglej! Takole se skače čez jarek!« »Hup! in že je bil na drugi strani. Princ takoj za njim. In zdaj se je začelo. Tja, sem — tja, sem, dokler se ni princu zataknila noga in je ležal v jarku. Izlezel je kakor povodni mož in že je imel jok na kraju. Toda Jurček kriči: »Metulj!« in hiti za njim. Princ ni vedel, ali naj joka ali naj jo ubere za Jurčkom, naposled pa se odloči za drugo in je kmalu Jurčku za petami. Metulja nista ujela, pač pa se je medtem posušila prinčeva obleka.

In tako je bilo vso pot. Čim je Jurček opazil, da gre princu na jok, ga je že kako pregnal, in ko sta prišla domov, je bil princ tako truden, da bi ne bil mogel niti jokati. Sedla sta na klop, princ je izpil lonec mleka, pojedel dva kosa črnege kruha, potem pa si je želel le: spat, spat! Spal je vso noč, ni sanjal, ne jokal.

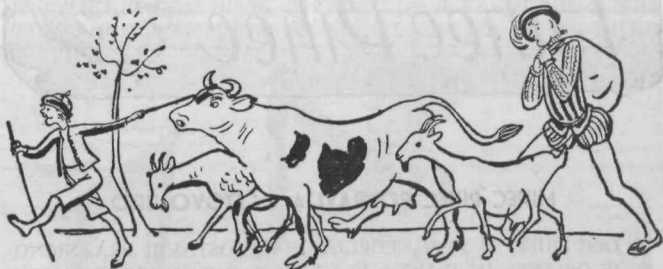
Zjutraj se je zdravljenje nadaljevalo. In kaj pravite na to, da je čez tri dni začel kraljeviču svet ugajati, da se je znal ustaviti pri cvetlici, se poigrati z mačko in oponašati kukavico? Večkrat se je smejal, da je kar odmevalo. In to je bil konec zdravljenja.

Tako, gospod princ, zdaj pa pojdeva spet v grad h gospodu kralju. »Bog ve, ali se ne bo spet razjokal?« je pomislil Jurček, toda princ se je držal. Resda mu ob slovesu ni bilo lahko, a vendar se solza ni prikazala. Čemu neki? Saj sta si z Jurčkom obljubila, da se bosta vsaj vsak drugi dan obiskovala.

Prijatelji, to je bilo veselje, ko se je ozdravljeni princ vrnil! Straže so rožljale z orožjem, služabniki

so se veselo klanjali in izjavljali, da je bila odpoved službe samo šala, stara pestunja se je opravičevala, češ da tista mrtva stara mati ni-

spet zlate čase zrlji, se je prijel za glavo in tožil: »Mene zaprli? Zakaj? Saj nisem nikomur nič žalega storil!«

ti ni bila njena stara mati, temveč da je bila stara mati docela druge stare matere. Gospod kralj je hotel to tudi nekako oslaviti ter si je kupil sivo lasuljo, da ga ne bo krona več tako tiščala.

Samo kuhar je še zdaj slabo slišal, in ko so mu rekli, da bodo

In princ se je smejal, smejal in smejal in zdaj mu ne pravijo več Solzica, ampak Véseljaček.

Pa še nekdo se je smejal: Jurček. Domov je gnal lepo kravo in dve beli kozici, za njim pa je kraljevski sluga nesel v vreči dva krasna belgijska zajca.

TRIFARŠKO PROŠČENJE

*Jernej klenka na trifarške zvone:
Hajte, hajte, romari pobožni!
Naj vam žalost daleko zatone
i opašite si venec rožni!
Majka trifarška vas v tronu čaka,
da se ji pokloni duša vsaka!*

*Slepi guslar že na struno brenka,
kraljeviču Marku slavo peva,
v škrlak se mu sipa nekaj žvenka,
tužno glas nad grobi mu odmeva,
a za slepe pak je unkray groba
nikdar še nevidena svetloba.*

*Poleg slepca dolga vrsta bednih:
hromci so i mutci, padečniki.
Koliko je milosti jih vrednih?
Vsi so ti več zdaj med mučeniki!
Ko pa jih oblišne večna zora,
v nič sesuje strašna se pokora.*

*Vivodinec več na ražnu vrti
janca, vojn pečenja lačne mami,
i na sodih čepi so odprti,
da se žeja mahoma predrami.
Sekaj, toči! Duša je oprana,
sveta maša s hvalnico končana.*

*Viničarke, Marindolke kolo
šarovito so na tren sklenile.
Kdo bi ne zaigral naokolo,
če so diple več se oglasile?
Čača puha, majka podrnjava —
joh, i njim je cvela vigred prava!*

*Danes? Hromec, slepec, Vivodinec —
ti za stare kosti so izbranci!
Peni se v majoliki traminec,
ondaj smo si vsi najbolji znanci:
duša vriska, smeje se i plaka —
Majka trifarška nas v tronu čaka.*

E. L. Gangl